

Kemal BEYDİLLİ, *Osmanlı Döneminde İmamlar ve BİR İMAMIN GÜNLÜĞÜ*, Tarih ve Tabiat Vakfı TATAV yayınları, Tarih Serisi, No: 5, İstanbul 2001. X+ 309 (Kaynaklar, 237-244, Arşiv Belgelerinden seçmeler,s.245-270; resimler, 270-278, Dizin, 279-309)

OSMANLI DÖNEMİNDE İMAMLAR VE BİR İMAMIN GÜNLÜĞÜ

Musa ÇADIRCI

19. yüzyıl Osmanlı tarihinin değişik konuları üzerindeki ayrıntılı araştırma ve incelemeleri yanı sıra, birçok olayın aydınlatılmasında önemli katkı sağlayacak nitelikteki arşiv malzemesini gün ışığına çıkarıp yayınlaması ile de bu alanda çalışanların çok iyi bildikleri ve takdir ettikleri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yakınçağ Tarihi öğretim üyesi olan Prof. Dr. Kemal Beydilli'nin son çıkan yayınlarından biri olan bu eseri, şüphesiz imamlarla ilgili yapılmış kapsamlı ve bilimsel ilk araştırma niteliğindedir. Ayrıca devletin merkezi olan İstanbul'un bir camisinde imamlık yapan Hafız Mehmed Efendinin günlüğünü bulup gün ışığına çıkarması bakımından da oldukça önem taşımaktadır.

Eser; Önsöz, iki kısım, kaynaklar, ekler ve dizinden oluşmaktadır.

Birinci Kısım, I.Osmanlı Döneminde İmamlar (1-76) ana başlığını taşımakta olup, Genel Giriş, Mahalle İmamları, Askeri İmamlar, Eğitim Durumları, Tayin ve Azilleri, Maaşları, Emeklilik ve Ekonomik Durumları, Saray İmamları, Fethedilen ve Elden Çıkan yerler, Askerlik Muafiyeti, Nikâh Akdi ve Sonuç alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu kısımda konuyla ilgili mevcut bilgiler derlenerek değerlendirilmiş, arşiv malzemesi kullanılarak katkı nitelikli yeni bilgiler ortaya konulmuştur. Elbette İmparatorluğun kuruluşundan yıkılışına kadar geçen oldukça uzun bir dönemde bu kurumun geçirdiği değişimin ayrıntılarına girme olanağı yoktur. Bununla birlikte genel çizgileriyle imamların işlevleri ele alınmış, özellikle bunlarla ilgili yasal düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Bu konuda yapılacak kapsamlı araştırmalarda yardımcı olacak temel bilgileri derleyerek değerlendirmiş ve bir arada kaynakları ile birlikte ortaya koymuş bulunmaktadır.

İkinci Kısım, Soğanağa Camii ve Mahallesi'ne ayrılmıştır (77-98) . Bu kısımda; "Soğanağa Camii ve Mahallesi, Ceride'de İsimleri Geçen Mahalle Ahalisi, Mahallede Bazı Hayır Sahipleri, Mahallede Bir Vefat ve Zapt Edilen Terekesi, Soğanağa Camii İmamları, Müezzini, Kayyumu ve Bunların Ailesi İle İlgili Kayıtlar, Ceride'nin Muhtevası ve Kaynak Niteliği

Hakkında Bazı Değerlendirmeler” başlıkları altında İmam'ın verdiği bilgiler derlenerek aktarılmıştır. Böylece, Ceride'nin metnini okumadan içeriği hakkında ayrıntılı bilgi edinme olanağı sağlanmıştır. "*Ceride'de yer alan bilgilerin kaynak değeri ve kullanılabilirliği*" zerinde durulmuş, gerekli düzeltme ve açıklamalar yapılarak metnin başkalarınca kullanılmasında büyük kolaylık sağlanmıştır.

İkinci Kısımın ikinci alt başlığı "Soğanağa Camii İmamı Hafız Mehmed Efendi Tarafından Tutulan Ceride'nin Metni" başlığını taşımakta olup, değerlendirilen günlük metninin eviri yazısını kapsamaktadır. Bu kısmın diğer alt başlıkları olarak kaynaklar ve III.Ekler yer almaktadır.

Osmanlı İmparatorluğunda asıl görevleri olan imamliğın yanı sıra, halk-hkmet ilişkilerinde mahalle ve köy düzeyinde oldukça etkin rol oynamış olan imamlarla ilgili bilimsel bilgileri bir arda sunmakla birlikte ilk kez bir imamın günlüğünü yayınlarak önemli bir işi daha başardığından dolayı sayın Beydilli'yi ve yayını gerçekleştiren Yayınevini kutluyoruz.